
ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

УДК 930(477.85)(092)

© Олександр Добржанський
(Чернівці)
**ВАСИЛЬ БОТУШАНСЬКИЙ –
ІСТОРИК БУКОВИНИ**

У біографічному нарисі йдеться про історика Буковини Василя Мефодійовича Ботушанського (1935 р.н.), доктора історичних наук, професора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Вказано основні аспекти його наукових історичних досліджень, передусім – аграрні, зазначено його активну участь в організації науковців – буковинознавців з метою підготовки і публікації значних колективних монографій з історії Буковини.

Ключові слова: Ботушанський, науковець, професор, дослідження, Чернівецький університет, монографія, дисертація, наука, історія.

А. Добржанский
(Черновцы)
**ВАСИЛИЙ БОТУШАНСКИЙ –
ІСТОРИК БУКОВИНЫ**

В биографическом очерке речь идет об одном из ветеранов украинской исторической науки Черновицкого национального университета имени Юрия Федьковича, докторе исторических наук, профессоре Василии Мефодиевиче Ботушанском, которому в конце декабря 2015 исполнилось 80 лет. Дается краткая информация о жизненном и творческом пути ученого, его многогранной научно-педагогической и общественной работе.

Автор попытался кратко охарактеризовать и оценить важнейшие труды ученого (всех их около 250), в том числе по аграрной истории, общественно-политической и национально-культурной жизни. Указывается на их глубокую аргументированность, научность, иногда актуальность и для сегодняшнего дня, возможность использования в учебно-воспитательном процессе в средней и высшей школе.

Ключевые слова: Ботушанский, обучение, исследование, ученый, университет, профессор, диссертация, монография, статья, автор, редактор, публикации.

O. Dobrzanskiy
(Chernivtsi)
**PROFESSOR VASYL BOTUSHANSKYI'S
LIFE AND CAREER PATH**

This biographical essay reflects a long and distinguished tradition of cutting edge research of Professor Vasyl Botushanskyi, who turned 80 in

December 2015, Doctor of History, one of the veterans of Historical Science of Yurii Fedkovych Chernivtsi National University.

The authors made an attempt to evaluate vast research of the scientist and professor (he published about 250 works) dedicated to agricultural history, social, political and cultural life. They deduced Vasyl Botushanskyi's scientific expertise and found his works topicality to be particularly strong linked to the present times, the opportunity to use them in the educational process both at secondary and high school.

Keywords: Botushanskyi, educational process, research, scientists, university, professor, thesis, monograph, article, author, editor, publication.

Василь Мефодійович Ботушанський – один з відомих істориків, який більшість своїх праць присвятив вивченню минувшини буковинського краю.

Народився він 31 грудня 1935 р. у с. Оселівка (колишнє Кишло-Неджимове) Кельменецького р-ну (кол. Хотинського повіту) Чернівецької обл. (тоді – під Румунією) у багатодітній селянській родині середнього достатку. При другій румунській окупації у 1943 р. пішов у перший клас румунської школи, а з 1944 р. навчався уже в українській, Оселівській початковій (з 1949 р. – 7-річній) школі. У 1947 р. у зв'язку з голодом мусив залишити на рік навчання. Сім класів з відмінними успіхами закінчив у 1952 р. і тоді ж вступив у Хотинське педучилище. У зв'язку з його об'єднанням з Чернівецьким педучилищем, останнє закінчив (з відзнакою) у 1956 р. і з метою здобуття вищої освіти того ж року вступив у Чернівецький державний університет на історичний факультету, який закінчив (з відзнакою) у 1961 р. Працював учителем історії у Перковецькій 8-річній школі Кельменецького р-ну (1961/62 н.р.), директором Коновської 8-річної школи того ж району (1962 – 1966 рр.). Навчався в аспірантурі при кафедрі історії СРСР і УРСР Чернівецького державного університету спочатку стаціонарно, згодом заочно (1967 – 1971 рр.) (наук. керівник – доц. М.О. Ліщенко).

З 1969 р. – молодший, з 1976 р. – старший науковий співробітник Чернівецького відділу Інституту історії АН УРСР. Кандидатську дисертацію «Аграрні відносини на Буковині на початку ХХ ст. (1900 – 1914 рр.)» захистив

у 1973 р. Досліджував в Інституті історію Буковини, українсько-молдавські взаємини¹.

У зв'язку зі зміною тематики наукових досліджень у Чернівецькому відділі Інституту історії АН УРСР з 1978 р. на конкурсній основі перейшов на роботу на кафедру історії СРСР і УРСР Чернівецького держуніверситету старшим викладачем, з 1981 р. – доцентом.

У плані наукових досліджень певний час продовжував працювати над темою, затвердженою ще в Інституті історії, у т.ч. і як докторською дисертацією, що потребувало чимало часу. Однак згодом, зокрема після проголошення незалежності України, вона втратила актуальність, тому повернувся до буковинської проблематики, передусім – аграрно-селянської.

В умовах національно-державного відродження України в ЧДУ у 1990 р. створено кафедру історії України, яку в 1990 – 2005 рр. очолював В. Ботушанський. Йому випало працювати і керувати у час великих змін. У перші рік-два докорінно було змінено навчальні програми і зміст лекційних курсів, забезпечено трактування історичних подій, явищ і фактів з наукових методологічних засад української історії, універсальних принципів об'єктивності та історизму. Викладачами розроблено нові курси лекцій, методичні рекомендації, плани семінарських занять, тематику курсових і дипломних робіт, програми практик, підготовлено й видано нові підручники і посібники. Сформовано творчий дієздатний колектив викладачів кафедри, які через кілька років усі мали наукові ступені.

У 1996 р. В. Ботушанський захистив докторську дисертацію на тему «Сільське господарство Буковини у другій половині XIX – на початку XX ст.», у 1998 р. йому присвоєно вчене звання професора. Тематика обрана науковцем не випадково. Як вихідець із селянської родини, він ще пам'ятає батьківське односібне господарство, знає, що собою являла праця сільського господаря-трудівника, з чого складався не розкішний, але достатній, гарантований добробут селянської родини при «клятому капіталізмі» і яким він (той добробут) став при хваленому соціалізмі (голод у 1946 – 1947 рр. і напівголодне існування у кінці 40-х – 50-х рр.).

Така обізнаність, хай лише у дитячому і юному віці із сільським життям-буттям, підкріплена у майбутньому численними архівни-

ми та іншими джерелами, сприяла об'єктивному науковому відтворенню широкої картини буковинського села XIX – початку XX ст. Це відображено у низці його праць, найбільш значною серед яких є фундаментальна монографія «Сільське господарство Буковини (друга половина XIX – початок XX ст.)»². У ній висвітлено різні аспекти пореформених аграрних перетворень після революції в Австрії 1848 р. на Буковині: ліквідація залишків феодалної епохи; еволюція селян – вчорашніх панщаників у вільних господарів-власників і водночас – у найманих робітників, сільських пролетарів; вплив ринкових відносин на структуру посівних площ і склад тваринницького стада з пристосуванням їх до потреб ринку.

Грунтовно досліджено земельні відносини: землеустрій, еволюцію приватного великого і дрібного, громадського і державного землеволодіння та землекористування, ринок землі, орендні відносини. Підкреслено, що великі землевласники, продаючи з різних причин землю, втягуючись у ринок землі, дещо втрачали монополію на землю, але це не мало своїм наслідком значного розширення селянського землеволодіння, бо по-перше у більшості незаможних і навіть середньозаможних селян не вистачило коштів на купівлю землі, а по друге, таку землю активно скуповували представники торгово-лихварського капіталу для перепродажу, а також інші поміщики. Так, з 1857 по 1898 р. дрібне землеволодіння краю зросло всього у 1,1 рази, а населення краю – у 1,8 рази. Викуплені колись у поміщиків селянські наділи сильно скоротилися, з них багатьом важко було вижити, тому третина селян вдавалася до оренди (суборенди) землі. Глибокий, детальний аналіз тодішніх орендних відносин у краї, здійснений автором, не втратив своєї актуальності і понині.

Оскільки сільське господарство залишалося головним заняттям для 75% усього населення краю, для цього потрібен був основний засіб виробництва – земля. Її не вистачало. Необхідна була нова реформа, прийняття закону про викуп державою у поміщиків певної кількості земельних угідь з продажем селянам на довготривалу виплату. Але влада на це не пішла, прирікаючи значну кількість селян на злидні, визиск, еміграцію.

Становище селянства висвітлено науковцем також у монографії про сільську кооперацію: ощадно-кредитну, постачальну, збутову, виробничу³. Її він характеризує як самодопо-

могу (самопоміч), бо на державу не можна було особливо розраховувати.

Загалом В.М. Ботушанський характеризує австрійську державну владу щодо західноукраїнського, у т.ч. й буковинського селянства у пореформений період як спостерігача, яка (влада) в умовах становлення ринкових відносин пасивно спостерігала, як розорялися, зникали селянські господарства, пролетаризувалися вчорашні господарі, а хто міг, утік з рідної землі світ за очі, тобто емігрував. Той, хто не міг платити податки, погашати недоїмки і борги не становив для держави економічної цінності, хіба що як рекрут для війська.

Ці два аспекти у долі буковинського селянства – еміграція і військо, війна теж знайшли висвітлення у працях В. Ботушанського. Саме збереження великого поміщицького землеволодіння, здрибнення і розорення селянських господарств, мізерна платня у маєтках поміщиків і великих орендарів були головними причинами еміграції десятків тисяч селян як сезонної, заробіткової, так і переселенської, про що йдеться у його спеціальній монографії⁴. У роботі показано кількість емігрантів, їх віковий, соціальний і національний склад, райони походження і місця поселення за океаном, умови праці, рівень заробітків і їх використання, наслідки еміграції для краю і для тих, що емігрували назавжди. (На жаль, ці сумні явища ще у більших масштабах повторюються у наш час).

Питання Першої світової війни на Буковині висвітлено в окремих його статтях, розділах колективних монографій і у збірнику документів⁵ з відповідною ґрунтовною передмовою і коментарями.

Аграрна тематика певною мірою відображена автором також у публікації, ніби далекій від сільського господарства, – про Буковинську православну церкву в австрійський період⁶. Але у ній великий розділ присвячений історії Буковинського православного релігійного фонду, що займав чверть угідь краю, організації в ньому сільськогосподарського виробництва, розподілу прибутків, пограбуванню величезних коштів фонду Австро-Угорщиною на ведення Першої світової війни. Крім того, у цій книзі висвітлено й такі аспекти, як церковне будівництво, боротьба духовенства проти алкоголізму серед селянства, як також проти еміграції, викрито розкольниківку діяльність румунського вищого духовенства краю, спрямовану на перетворення Бу-

ковинської православної церкви у знаряддя румунізації українців.

Окрема, порівняно невелика, але змістовна праця автора присвячена видатному діячеві української сільськогосподарської кооперації на Буковині С. Смаль-Стоцькому⁷, показана визначна його пропагандистська і організаторська роль у створенні численної мережі українських кооперативних спілок – ошадно-кредитних, споживчих, постачальних, виробничих, крайового союзу спілок, який забезпечував місцеві райфайзенки порівняно дешевим кредитом.

Крім того, С.Смаль-Стоцький показаний як визначний політичний, громадський і педагогічний діяч Буковини.

Послідовним захисником інтересів буковинського селянства і робітництва постає у одному з біографічних нарисів В. Ботушанського (у співавторстві) О. Безпалко⁸ – відомий громадський і політичний діяч Буковини, згодом УНР. Він обстоював ідею створення організації сільських найманих робітників за зразком профспілок, очолював українську соціал-демократичну організацію Буковини, виступав проти війни. У час розпаду Австро-Угорщини був одним з найактивніших учасників революційних подій, Буковинського народного віча 3 листопада 1918 р., після перебрання влади від австрійської адміністрації став бургомістром Чернівців. Після окупації краю королівською Румунією вірно служив УНР як міністр праці, потім – на еміграції, а його життєвий шлях закінчився у сталінському засланні.

Водночас В. Ботушанський в одній із своїх публікацій гостро картає буковинського румунського діяча, великого землевласника з Сторожинця (мав 2,5 тис. га угідь) Я. Флондора як організатора насильницької окупації Північної Буковини королівською Румунією у 1918 р.

Наукові інтереси В. Ботушанського не обмежуються лише аграрною чи близькою до неї історією краю. Він – автор низки статей, співавтор колективних монографій про національні відносини в краї, українське національне відродження на Буковині, боротьбу українців за національну державність, про місце Буковини у міжнародних відносинах у XVIII – XX ст., про м. Чернівці, Чернівецький університет, про радянські голодомори та ін.

Володіючи значною науковою інформацією з історії краю, він як автор низки проектів,

науковий редактор, співавтор і керівник наукових колективів забезпечив підготовку до друку багатосторінкових колективних монографій про Буковину⁹, Чернівці¹⁰, Чернівецький університет¹¹, і факультет¹², на якому працює, а також про Буковину в міжнародних відносинах¹³, вищу педагогічну освіту краю¹⁴.

При цьому В. Ботушанському як співавтовору цих видань доводилося висвітлювати у відповідних розділах цих книг досить різні історичні аспекти: розвиток сільського господарства, домашніх промислів, ремесла, промисловості, торгівлі, транспорту, банківської справи, освіти¹⁵, охорони здоров'я¹⁶, релігії і церкви, художньої літератури¹⁷, міжнародної політики, воєнної історії. Окремі праці присвячені радянським голодоморам¹⁸, сучасній декомунізації України¹⁹.

В. Ботушанський причетний до видання таких фундаментальних обласних колективних монографій, як 3-томна «Книга пам'яті» загиблих буковинців 1941-1945 рр., 3-томна книга «Реабілітовані історією», «Книга пам'яті жертв радянських голодоморів», «Книга скорботи», які видані, як і в інших областях, за урядовими розпорядженнями.

В. Ботушанський – учасник багатьох наукових конференцій, у т.ч. десяти Буковинських міжнародних історико-краєзнавчих конференцій з публікацією матеріалів.

Всього ним опубліковано близько 250 наукових праць, у т.ч. понад 20 колективних та індивідуальних монографій, окремі статті друкувалися за кордоном. Його праці відзначаються аргументованістю доказів, глибокими узагальненнями і науковістю висновків. У такому ж серйозному ставленні до науки він готує аспірантів, здобувачів. Під його керівництвом захищено одну докторську дисертацію і 16 кандидатських. Він працює у двох спеціалізованих вчених радах.

Як член товариства «Знання», Товариства охорони пам'яток історії і культури, Національної спілки краєзнавців України, Національної спілки журналістів України продовжує брати участь у просвітницькій діяльності у засобах масової інформації, у комісіях при міськраді і обласній державній адміністрації, при Чернівецькому обласному центрі з питань культурної спадщини.

Педагогічна, наукова і громадська робота В. Ботушанського відзначена орденом «За заслуги» III ступеня²⁰, Почесною грамотою

Кбінету Міністрів України, відзнакою МОНУ «Відмінник освіти України», свідоцтвом Національної спілки краєзнавців України «Почесний краєзнавець України», медаллю «На славу Чернівців», багатьма грамотами, подяками місцевих органів влади, закладів освіти, громадських товариств, дипломами переможця обласного конкурсу «Книга року», обласною премією імені Омеляна Поповича.

В.М. Ботушанський – академік галузевої Української академії історичних наук, Почесний професор Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

¹ Botushanskyy V. M. Pidnesennya straykovoyi borotby selyan Pivnichnoyi Bukovyny na pochatku XX st. (1900 – 1907 rr.) / V. M. Botushanskyy. – Mynule i suchasne Pivnichnoyi Bukovyny. – K.: Nauk. dumka, 1972. – Vyp. 1. – S. 18 – 29; Yoho zh. Stanovyshche silskohospodarskykh robitnykiv Pivnichnoyi Bukovyny na pochatku XX st. / V. M. Botushanskyy // Ukr. ist. zhurn. – 1973. – #5. – S. 89 – 94; Yoho zh. Stanovyshche i klasova borotba selyanstva Pivnichnoyi Bukovyny v period imperializmu (1900 – 1914 rr.) / V. M. Botushanskyy. – K.: Nauk. dumka, 1975. – 176 s.; Yoho zh. Bukovynska trudova emihratsiya v kintsi XIX – na pochatku XX st. / V. M. Botushanskyy // Istorychni doslidzhennya. Vitchyznyana istoriya. – K.: Nauk. dumka, 1975. – Vyp. 1. – S. 136 – 145; Yoho zh. Pivnichna Bukovyna v period kapitalizmu (dr. pol. XIX – poch. XX st.) / V. M. Botushanskyy, I.I. Kompaniyets, M. M. Kravets // Narysy z istoriyi Pivnichnoyi Bukovyny. – K.: Nauk. Dumka, 1980 – S. 120 – 181, 213 – 221.

² Botushanskyy V. M. Silske gospodarstvo Bukovyny (druha polovyna XIX – pochatok XX st.) / Vasyl Botushanskyy. – Chernivtsi: Zoloti lytavry, 2000. – 340 s.

³ Botushanskyy V. M. Rozvytok silskoyi kooperatsiyi na Bukovyni u 80-kh rr – na pochatku XIX st. / Vasyl Botushanskyy, Oleh Botushanskyy. – Chernivtsi: Zelena Bukovyna. 2002. – 260 s.

⁴ Botushanskyy V. M. Emihratsiya z Bukovyny (60 – ti rr. XIX – poch. XX st.) / Vasyl Botushanskyy, Halyna Chayka. Chernivtsi: Tekhnodruk, 2009. – 384 s.

⁵ Bukovyna v roky Pershoi svitovoyi viyny 1914 – 1918 rr. Dokumenty / Uporyadkuvannya, peredmov, komentari, pereklad z nimetskoyi ta rosiyskoyi mov V. M. Botushanskoho. – Chernivtsi: Tekhnodruk, 2014. – 356 s.

⁶ Botushanskyy V. M. Narysy z istoriyi Pravoslavnoyi tserkvy Bukovyny (kinets XVIII – pochatok XX st.) / V.M.Botushanskyy. – Chernivtsi: Tekhnodruk, 2012. – 166 s.

⁷ Botushanskyy V. M. Stepan Smal-Stotskyyy – vydatnyy diyach Bukovyny (Shtrykhy do portreta) / V. M. Botushanskyy. – Chernivtsi: Tekhnodruk, 2010 – 68 s.

⁸ Botushanskyy V. Osyp Bezpalko – vydatnyy ukrayinsky hromadsky i politychnyy diyach /Vasyl Botushanskyy, Petro Brytskyy. – Chernivtsi, 2013. – 88 s.

⁹ Botushanskyy V. M. Bukovyny u skladi Avstriyi (Avstro-Uhorshchyny) (1774-1918 rr.) Khotynshchyna v skladi Rosiyskoyi imperiyi (1812-1918 rr.) /V.M.Botushanskyy // Bukovyna: istorychnyy narys /Red. kol. S.S.Kostyshyn (holova), V.M. Botushanskyy (vidp. red.), O.V.Dobrzhanskyy Yu. I. Makar ta in. – Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 1998. – S. 74-166; 199-222; Yoho zh. Zvyazky z bukovynskoyu diasporoyu. Kultura // Tam samo. – S. 340-416.

¹⁰ Botushnaskyy V. M. Misto v period avstriyskoho pravlinnya / V. M. Botushnaskyy // Chernivtsi: Istoriya i suchasnist (Yuvileynе vydannya do 600-richchya pershoi pysemnoyi z-hadky pro misto) [Kol. monoh.] V.M.Botushnaskyy, S.V.Bilenkova, O.V.Dobrzhanskyi ta in. Za zah. red. V.M.Botushnaskoho. – Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 2009. – S. 79–154; Yoho zh Slovo pro yuviley ta in. // Tam samo. – S. 551–586.

¹¹ Chernivetskyi universytet. 1875 – 1995. Storinky istoriyi / Red. rada: S. S. Kostyshyn (holova), O. E. Panchuk (zast. holovy), V. M. Botushanskyi (vidp. red.) ta in. – Chernivtsi: Ruta, 1995. – S. 3–41, 52–58, – 101–117, 119–123, 175–205 (u spivavt.); Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yuriya Fedkovycha. Imena slavnnykh suchasnykiv / Redkol. S.V. Melnychuk (holova), T.V. Marusyk, O.H. Ushenko, O.V. Anhelskyi... V. M. Botushanskyi ta in. – K.: Svit uspiyku, 2005. – S. 14–35 (u spivavt.)

¹² Fakultet istoriyi, politolohiyi ta mizhnarodnykh vidnosyn Chernivetskoho natsionalnoho universytetu imeni Yuriya Fedkovycha (1940 – 2011 rr.) [Kol. monohrafiya / Cherniv. nats.un-t im. Yuriya Fedkovycha: redkol: Botushanskyi V. M., Dobrzhanskyi O. V. ta in. – Chernivtsi: Nashi knyhy, 2012. – S. 5–27, 46–66, 120–123, 152–162, 210–214, 432–460 (u spivavtorstvi).

¹³ Botushanskyi V. M. Pryyednannya Bukovyny do Avstriyi v konteksti avstro-turetsko-rosiyskykh vidnosyn V. M. Botushanskyi // Bukovyna v konteksti yevropeyskykh mizhnarodnykh vidnosyn (z davnykh chasiv do seredyny KhKh st. [Kol. mon.] V. M. Botushanskyi, S. M. Hakman, Yu. I. Makar ta in. Za zah. red. V. M. Botushanskyi. – Chernivtsi: Ruta, 2005. – S. 169–245; Yoho zh. Bukovyna i Khotynshchyna v zovnishniy politytsi yevropeyskykh derzhav u roky Pershoi svitovoyi viyny i borotby ukraiyntsiiv kraiyu za ukraiyinsku derzhavnist // Tam samo. – S. 229–448; Yoho zh. Pivnichna Bukovyna i Khotynshchyna v zovnishniy politytsi voyuyuchykh derzhav u roky Druhoyi svitovoyi viyny ta v period pislyavoyennoho vrehulyuvannya // Tam samo. – S. 643–743.

¹⁴ Botushanskyi V. M. Bukovyna: istorychnyy narys / V.M. Botushanskyi // Vyshcha pedahohichna osvita i nauka Ukrainy: istoriya, siohodennya ta perspektyvy rozvytku. Chernivetska oblast / Red. rada: V.H. Kremen, V.P. Andrushchenko, H.O. Nestorenko. Red. kol.: S.V. Melnychuk, T.V. Marusyk. V.M. Botushanskyi, M.H. Ivanchuk. Za zah. red. S.V. Melnychuka. Vidp. red. V.M. Botushanskyi. – K.: Znannya Ukrainy, 2011 – 279 s: S. 12–13, 80–104, – 142–144.

¹⁵ Botushanskyi V. M. Rozvytok narodnoyi (pochatkovoyi) osvity v Chernivtsyakh naprykintsi XVIII – na pochatku XX st. / V. M. Botushanskyi // Bukovynskyi zhurnal. – 2008. – #3. – S. – 137–146; Yoho zh. Rozvytok serednioyi osvity v Chernivtsyakh u XIX – na poch. XX st. / V. M. Botushanskyi // Chernivtsi v konteksti urbanistychnykh protsesiv Tsentral'noyi ta Skhidnoyi Yevropy XVIII – XX st.: Mater. Mizhnarod. nauk. konf. (6–7 trav. 2008). – Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 2008. – S. 69–87.

¹⁶ Botushanskyi V. Na zori borotby za zdorove y tryvale zhyttya (Narysy z istoriyi stanovlennya i rozvytku systemy okhorony zdorovya na Bukovyni v kintsi XVIII – na pochatku XX st.) / Vasyl Botushanskyi, Oksana Huchko. – Chernivtsi: Chern. nats. un-t, 2015. – 104 s.

¹⁷ Botushanskyi V. Ivan Kotlyarevskyi i Bukovyna (seredyna XIX – pochatok XX st.) (Do 110 – richchya vstanovlennya yomu pamyatnyka u Poltavi // V. Botushanskyi // Bukovynskyi zhurnal. – 2014. – #2 (92). – S. 164–174.

¹⁸ Botushanskyi V. M. Holodomor 1932 – 1933 rr. – velyka trahediya ukraiyinskoho narodu / V. Botushanskyi // Pamyati zhertv radyanskykh holodomoriv v Ukraini. Materialy nauk. konf. (Chernivtsi, 24 veresnya 1993r.) // Redkol.: V. M. Botushanskyi (vidp. red.), V. F. Kholodnytskyi (sekretar), P. I. Yatsenyuk. – Chernivtsi: Ruta 1994. – S. 6–16; Yoho zh. Apohey antyselyanskoyi polityky bil'shovyt'skoyi vlady / Vasyl Botushanskyi, Halyna Chayka // Natsionalna knyha pamyati zhertv holodomoriv 1932 – 1933, 1946 – 1947 rr. Chernivetska oblast: Statti, spohady, dokumenty, spysky zhertv holodomoriv. – Chernivtsi: Zelena Bukovyna, 2008. – S. 57–67; Yoho zh. Svidchennya Botushanskyi V. M. // Tam samo. – S. 542–546.

¹⁹ Botushanskyi V. Nebezpeka zberezheniya symvoliv totalitaryzmu v toponimiyi Ukrainy / Vasyl Botushanskyi // Bukovynskyi zhurnal. – 2015. – #2 (96). – S. 70–82.

²⁰ Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 20 lystopada 2007 r. #1123 – 2007 // Uryadovyyi kur'yer. 2007. – 5 hrudnya [Pro nahorodzhennya V. Botushanskyi ordenom «Za zasluhy» III stupenya].

УДК 94(477.85-25):378.4.091«195/20»

© Василь Ботушанський
(Чернівці)

РЕКТОРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ 50-х рр. ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст. НА СТОРІНКАХ БУКОВИНСЬКОЇ ПРЕСИ

Упропонованій статті йдеться про те, як місцева (чернівецька обласна) преса висвітлювала життя і діяльність найбільш відомих ректорів Чернівецького університету, які керували закладом впродовж другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Зокрема, згадується про К. М. Леутського, при якому значно розширилася мережа кафедр, дістали розвиток науки фізика, хімія, біологія та ін., про К. О. Червінського, С. С. Костишина.

У статті наголошується що існуюча тривалий час тоталітарна система в СРСР, в Україні не могла не впливати негативно на зміст, напрями, стиль керівництва згаданих керманців університету. Разом з тим отримані студентами, молодими науковцями об'єктивні, системні знання з основ наук сприяли тому, що саме молоді кадри університету виступили разом з усім народом у 1991 р. за рішучі перетворення суспільства і проголошення незалежності України.

Ключові слова: К. М. Леутський, К. О. Червінський, С. С. Костишин.

В. Ботушанський
(Черновці)

РЕКТОРЫ ЧЕРНОВИЦКОГО УНИВЕРСИТЕТА 50-х гг. ХХ – НАЧАЛА ХХІ вв. НА СТРАНИЦАХ БУКОВИНСКОЙ ПРЕССЫ

В предлагаемой статье речь идет о том, как местная (черновицкая областная) пресса освещала